

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 2.5.2012
COM(2012) 196 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Evropska strategija za boljši internet za otroke

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Evropska strategija za boljši internet za otroke

Kot je poudarjeno v agendi EU za otrokove pravice¹, lahko premajhno investiranje v politike, ki se nanašajo na otroke², dolgoročno močno vpliva na našo družbo. Medtem ko si evropska digitalna agenda³ prizadeva, da bi vsak Evropejec uporabljal digitalne medije, imajo otroci na spletu posebne potrebe in so še posebej ranljivi, kar zahteva posebno obravnavo, zato da bo internet postal zakladnica priložnosti za otroke in jim zagotavljal dostop do znanja ter jim omogočal, da komunicirajo, razvijajo svoje sposobnosti in izboljšajo svoje zaposlitvene možnosti ter zaposljivost⁴.

Otroci so vedno bolj in vedno mlajši izpostavljeni internetu zaradi naraščajočega števila naprav, ki jih uporabljajo. Zato je zdaj treba razviti ustrezno strategijo, ki bo zajemala vse njihove potrebe. Treba je razviti nove in kakovostnejše vsebine ter storitve, namenjene otrokom. Zagotoviti je treba spletno varnost za otroke. Obenem analize kažejo, da boljša in bolj razširjena raba interneta med otroci odpira nove priložnosti za pospešen poslovni razvoj ter inovativne spletne vsebine in storitve. Evropska podjetja bodo lahko izkoristila prednosti, ki jim jih nudi velikost notranjega trga, ter možnosti za razvoj in ustvarjanje delovnih mest.

Kot je poudarjeno v Sklepih Sveta o varstvu otrok v digitalnem svetu z dne 28. novembra 2011, bo za dosego boljšega interneta za otroke potrebno združiti več politik. Ukrepi se pripravljajo na nacionalni, evropski ali sektorski ravni. Vključiti jih je treba v strategijo, ki bo veljavna za vso EU in ki bo določala osnovne zahteve in preprečevala razdrobljenost. Ena od možnosti je še vedno regulativna ureditev, vendar bi se ji bilo bolje izogniti in dati prednost bolj prilagodljivim samourejevalnim orodjem ter širjenju znanja in povečanju sposobnosti.

Strategija je osnovana na štirih glavnih „stebrih“, ki se medsebojno dopolnjujejo (1) spodbujanje kakovostne spletne vsebine za mlade; (2) izboljševanje ozaveščenosti in povečanje sposobnosti; (3) ustvarjanje varnega okolja za otroke na spletu; in (4) boj proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok. V njej je predlagana vrsta ukrepov, ki jih morajo sprejeti Komisija, države članice in celotna vrednostna veriga sektorja.

1. ZAKAJ JE EVROPSKA STRATEGIJA POTREBNA PRAV ZDAJ?

1.1. Nove priložnosti za otroke in razvoj podjetništva

Čeprav internet prvotno ni bil namenjen otrokom, so starši navedli, da ga v Evropi uporablja 75 % otrok med 6. in 17. letom⁵. 15 in 16-letniki so navedli, da so prvič uporabili internet pri 11 letih. V primerjavi s tem so 9 in 10-letniki navedli, da so v povprečju internet začeli

¹ COM(2011) 60 final.

² V tem kontekstu se izraz „otroci“ nanaša na vsakega človeka, ki je mlajši od 18 let, kot je opredeljeno v Konvenciji ZN o otrokovih pravicah.

³ COM(2010) 245 final/2.

⁴ Ključne prednostne naloge strategije EU za e-znanja „E-znanja za 21. stoletje“ COM(2007)496.

⁵ Hitra anketa Eurobarometra 2008.

uporabljati pri sedmih letih. 33 % otrok med 9. in 16. letom, ki uporabljajo internet, je dejalo, da se na splet poveže prek mobilnega telefona ali druge ročne naprave⁶.

Potrebe in ranljivosti otrok so zelo specifične in to je treba primerno upoštevati. Internet in IKT otrokom dajejo številne možnosti za igranje, učenje, inovativnost in ustvarjalnost, za komunikacijo in izražanje, sodelovanje in angažiranje v družbi, boljše ozaveščenost o svetu okrog njih, razvoj bistvenih sposobnosti in uveljavljanje njihovih pravic⁷. Vendar je otroke treba tudi zaščititi.

Posluh za potrebe otrok odpira številne poslovne priložnosti. Globalni trg digitalnih vsebin bo leta 2012 predvidoma presegl 113 milijard evrov⁸. Tržna vrednost mobilnih aplikacij je dosegla 5 milijard evrov, do leta 2015 pa naj bi zrastle na 27 milijard evrov, zlasti zaradi iger in 5 milijard vrednih naročnin na mobilni telefon. Promet na globalnem trgu videoiger bo predvidoma znašal več kot 62 milijard evrov⁹. Glede na hitro širjenje tabličnih računalnikov, pametnih telefonov in prenosnikov, ki jih otroci zelo pogosto uporabljajo, ima potencialni trg interaktivnih ustvarjalnih in izobraževalnih spletnih vsebin za mlajše otroke in najstnike dobre možnosti za razvoj. Spletne in mobilne aplikacije ter igre prinašajo nove priložnosti za razvoj podjetništva, zlasti za MSP in ustvarjalce, saj omogočajo neposreden stik z morebitnimi uporabniki/strankami. Otroci sami bi lahko postali spletno ustvarjalni in ustanavljali podjetja.

1.2. Trenutne vrzeli in težave

1.2.1. Razdrobljenost trga

Komisija v poročilu¹⁰ o izvajanju obstoječih priporočil o zaščiti otrok v državah članicah navaja, da si države članice na splošno čedalje bolj prizadevajo odgovoriti na izzive digitalnega sveta, vendar sprejeti ukrepi niso zadostni. V državah članicah se izvajajo različne politike, tako urejevalne kot samourejevalne – na primer, politike za starševski nadzor, za ocenjevanje vsebin ter za prijavo škodljive in nezakonite vsebine.

V Združenem kraljestvu so ponudniki internetnih storitev sprejeli kodeks ravnanja¹¹, ki spodbuja „aktivno izbiro“^{12c}, o katere izvajanju se lahko odloči vsak ponudnik sam. V Franciji morajo ponudniki internetnih storitev programsko opremo za starševski nadzor ponuditi brezplačno, v Nemčiji pa obstaja certificirana „programska oprema za zaščito mladoletnikov“.

⁶ Vir: Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K: Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full findings. (2011), raziskava, opravljena v okviru projekta EUKidsOnline II.

⁷ Kot je navedeno v agendi EU za otrokove pravice - (COM (2011) 60 final – ki vsebuje splošna načela, s katerimi naj bi se zagotovilo, da so ukrepi EU pri zagotavljanju spoštovanja Listine o temeljnih pravicah Konvencije OZN o otrokovih pravicah vzor drugim. Kot del agende EU za otrokove pravice je Komisija ustanovila kotiček za otroke (<http://europa.eu/kids-corner/>) ter vzpostavila spletno stran EU o otrokovih pravicah (<http://ec.europa.eu/0-18/>)

⁸ http://www.tavess.com/DigitalContentDelivery_June11.php z dne 20.3.2012. Vsi zneski, izraženi v dolarjih, so bili pretvorjeni v evre na dan 20.3.2012.

⁹ The Economist, spletna izdaja, podatki zbrani dne 20.3.2012. Vsi zneski, izraženi v dolarjih, so bili pretvorjeni v evre na dan 20.3.2012 <http://www.economist.com/node/21541164?frsc=dg%7Cb>

¹⁰ O zaščiti otrok v digitalnem svetu COM (2011) 556 final.

¹¹ Kodeks ravnanja za starševski nadzor (Code of Practice on Parental controls), ki so ga podpisali BT, Talk Talk, Virgin Media in Sky. http://www.productsandservices.bt.com/consumer/assets/downloads/BT_TalkTalk_Sky_Virgin_Code_of_Practice_28_Oct.pdf

¹² To pomeni, da ponudniki stranke ob nakupu vprašajo, ali želijo uporabljati starševski nadzor, in jim ga ponudijo brezplačno.

ki otrokom preprečuje dostop do spletnih strani s škodljivo vsebino. V drugih državah takih določb ni.

Nemčija prav tako izvaja samourejevalni okvir, ki ponudnikom omogoča ocenjevanje različnih vrst spletnih vsebin, kot so na primer videi, spletne strani ali spletne igre. V Združenem kraljestvu je bilo eno od priporočil iz Baileyjevega poročila¹³, da se uvede ocenjevanje primernosti glasbenih videospotov glede na starost. V drugih državah ni določb za razvrščanje spletnih vsebin.

Tudi na Finskem in v Belgiji so potekala pogajanja o kodeksu ravnanja za sektor, na Finskem o družabnih medijih, v Belgiji pa je bilo zajeto več ponudnikov.

V državah, kot so na primer Združeno kraljestvo, Španija, Italija ali Češka, se izvajajo različni mehanizmi za prijavljanje škodljivih in nezakonitih spletnih vsebin ter obnašanja, podpirajo pa jih različne zainteresirane strani, na primer policija, nevladne organizacije ali sektor.

Čeprav imajo ti ukrepi lahko pozitiven učinek na nacionalne trge in uporabnike, pa lahko privedejo tudi do večje razdrobljenosti trga in ovir, zlasti za evropske ponudnike, vključno z MSP, ki nimajo sredstev za prilagajanje različnim sistemom politike izven svojih držav in torej ne morejo uživati prednosti enotnega digitalnega trga. Obenem je tudi jasno, da vsi otroci v Evropi pri brskanju po spletu nimajo enakih možnosti in zaščite.

1.2.2. Neuspešnost trga pri sprejemanju varnostnih ukrepov in ponujanju kakovostnih vsebin po vsej Evropi

Otroci še zmeraj niso priznani kot ciljna skupina, v katero je vredno vlagati. Vključitev orodij, ki bodo otrokom nudila zaščito in možnost, da splet uporabljajo varno in odgovorno (kot na primer starševski nadzor), v naprave ali storitve se pogosto razume kot dodaten strošek in podjetja se zato toliko redkeje odločajo za razvijanje in uvajanje tovrstnih orodij, če menijo, da na trgu ni dovolj zanimanja zanje, da bi upravičila vlaganja v njihov razvoj.

Primerjalna analiza orodij za starševski nadzor¹⁴ je pokazala, da so ta večinoma uspešna le v angleškem jeziku. Dodatne težave povzročajo nove naprave: ne obstaja veliko orodij, ki so primerna za igralne konzole, tablične računalnike in mobilne telefone – tj. naprave, preko katerih do spleta dostopa vse več otrok – prav tako še ni rešitve za nadzor uporabnikov, ki do vsebin dostopajo prek mobilnih telefonov ali tabličnih računalnikov in pri tem namesto spletnega brskalnika uporabljajo aplikacije.

Obenem primanjkuje tudi kakovostnih vsebin. Vseevropska anketa¹⁵ je pokazala, da samo 32 % otrok med 9. in 12. letom meni, da jim splet ponuja dovolj „dobrih stvari za otroke“¹⁶.

¹³ <http://www.education.gov.uk/inthenews/inthenews/a0077662/bailey-review-of-the-commercialisation-and-sexualisation-of-childhood-final-report-published>

¹⁴ Komisija financira študijo SIP Bench, v okviru katere se bodo strokovno ocenili izdelki, orodja in storitve, s katerimi je mogoče nadzorovati dostopanje otrok do neprimernih spletnih vsebin.

¹⁵ Glej opombo 6.

¹⁶ Vseevropski natečaj za kakovostne spletne vsebine za otroke je Komisija leta 2011 organizirala skupaj s centri za varnejši internet iz Belgije, Češke, Francije, Nemčije, Grčije, Madžarske, Islandije, Italije, Latvije, Nizozemske, Poljske, Portugalske, Slovenije in Španije. Natečaj je obsegal dva dela: vsebine, ki so jih ustvarili odrasli, in vsebine, ki so jih najstniki ustvarili za mlajše. Vsebine, predstavljene v kategoriji „vsebine, ki so jih ustvarili odrasli“, so se po udeležbi med posameznimi državami zelo razlikovale: na Portugalskem so sodelovali 3 ponudniki, v Italiji 6 in v Sloveniji 7, na Poljskem pa jih je sodelovalo kar 84, v Nemčiji 92, in na Nizozemskem 200.

V sektorjih, kot so na primer aplikacije, se uporabljajo sistemi za razvrščanje vsebin, ki niso bili razviti za evropski trg in uporabnike.

1.2.3. Obvladovanje tveganj za ustvarjanje zaupanja v storitve in vsebine

Raziskava je pokazala, da so si zaznana tveganja kljub znatnim razlikam med posameznimi državami v vseh državah precej podobna¹⁷. Leta 2010 so 4 od 10 evropskih otrok navedli, da so se že srečali z enim od naslednjih tveganj: spletno komuniciranje z osebo, ki je niso osebno poznali; izpostavljenost vsebini, ki so jo ustvarili drugi uporabniki in ki spodbuja anoreksijo, samopoškodbe, uživanje drog ali samomor; izpostavljenost pornografskim fotografijam na spletu in zlorabi osebnih podatkov; srečanje v živo z osebo, ki so jo spoznali na spletu; prejemanje ustrahovalnih sporočil prek spleta¹⁸. Prav tako se pojavljajo novi vedenjski vzorci, kot je na primer širjenje posnetkov s fotoaparata na mobilnem telefonu, ki prikazujejo fizične napade na druge otroke¹⁹, ali pošiljanje slikovnega gradiva ali sporočil s seksualno vsebino med vrstniki²⁰.

Čedalje bolj so priljubljene nove storitve, ki bi lahko škodljivo vplivale na varovanje zasebnosti, kot je na primer storitev za ugotavljanje geografskega položaja. Prav tako cveti na spletu tudi oglaševanje, ki ga otroci še niso sposobni kritično oceniti²¹.

Poleg tega se splet vse pogosteje uporablja za rekrutiranje žrtev trgovine z ljudmi in oglaševanje njenih storitev, ki vključujejo tudi otroke²². Splet predstavlja tudi okolje, v katerem je enostavno širiti gradivo o zlorabi otrok. To sicer ni neposredno povezano z rabo interneta med otroci samimi, je pa težava, ki jih zadeva kot žrtve. Po podatkih Fundacije za nadzor interneta (IWF) je več kot 40 % potrjenih naslovov URL (glede na lokacijo ponudnika gostovanja), vpletenih v spolno zlorabo otrok, gostovalo v Evropi in Rusiji. Datoteke s slikovnim gradivom o spolni zlorabi otrok se zdaj po spletu ne širijo samo prek spletnih strani, temveč tudi prek drugih kanalov (npr. omrežjih vsak z vsakim). Glede na čezmejnost interneta in dejstvo, da je slikovno gradivo o spolni zlorabi otrok nezakonito po vsej Evropi, je na tem področju treba ukrepati na evropski ravni.

1.2.4. Pomanjkanje znanja

Čeprav bi se naj do leta 2015 na kar 90 % delovnih mest zahtevalo tehnično znanje, je samo 25 % mladih po vsej Evropi zase navedlo, da imajo „visoko“ raven osnovnega internetnega znanja (kot je na primer uporaba interneta za telefonske klice, ustvarjanje spletnih strani, medsebojna izmenjava datotek)²³. Kljub splošnemu prepričanju, da so evropski otroci „digitalna generacija“, raziskava kaže, da imajo resno pomanjkanje digitalnega znanja. Na primer, 38 % 9- do 12-letnikov, ki uporabljajo internet, je navedlo, da ima osebni profil na spletni strani družabnega omrežja. Vendar pa le 56 % 11- in 12-letnikov pravi, da zna

¹⁷ Vir: Livingstone, S., & Haddon, L.: EU Kids Online Final Report (2009), raziskava, opravljena v okviru projekta EUKidsOnline I.

¹⁸ Vir: O'Neill, B., Livingstone, S., & McLaughlin, S: 'Final recommendations for policy, methodology and research' (2011), objavljeno v okviru projekta „EUKidsOnline II“.

¹⁹ Splošno znano pod imenom „happy slapping“ (pretepanje za zabavo).

²⁰ Splošno znano pod imenom „sexting“.

²¹ OECD (2011) 'The protection of children online: Risks faced by children online and policies to protect them', OECD Digital Economy Papers, št. 179, OECD Publishing.

²² Glej Europolovo poročilo iz leta 2011 o oceni ogroženosti zaradi organiziranega kriminala in študijo Sveta Evrope „Zloraba interneta za rekrutiranje žrtev trgovine z ljudmi“ iz leta 2007.

²³ Podatki raziskave o e-znanju: http://eskills-week.ec.europa.eu/c/document_library/get_file?uuid=6f0a6d8e-49e7-42ac-8f2b-f5adba460afc&groupId=10136

spremeniti nastavitve zasebnosti²⁴. Raziskava je pokazala tudi, da je obseg digitalnih znanj povezan s spletnimi dejavnostmi²⁵. Zato bi razvoj sposobnosti, povezanih z varnostjo, lahko spodbudil tudi druga znanja, povezana z drugimi spletnimi dejavnostmi.

2. NOV EKOSISTEM: EVROPSKA STRATEGIJA ZA BOLJŠI INTERNET ZA OTROKE

Že več let se na evropski ravni razvija vrsta politik za zaščito otrok. Vendar so te bile pogosto specifične, npr. so se osredotočale na medijske kanale²⁶ ali tehnološke platforme²⁷, niso pa se medsebojno dopolnjevale v celovit okvir. Politike EU do sedaj niso dovolj upoštevale dejstva, da so otroci posebna ciljna publika na internetu, ki zahteva nov ekosistem, ki bo ustrezal njenim potrebam. Evropa potrebuje strategijo, ki bo preprečevala razdrobljenost trga in ustvarila varnejše okolje na spletu, ki bo bogatilo vse otroke v EU.

Predlaga se kombinacija vrste instrumentov, ki so osnovani na zakonodaji, samourejanju in finančni podpori. Zakonska ureditev pri tem ni izključena, čeprav bo imelo prednost samourejanje, ki ostaja najbolj prožen okvir za doseganje oprijemljivih rezultatov na tem področju. Vendar pa mora biti ta proces dinamičen in mora biti kos novim izzivom, kot npr. tehnološki konvergenci²⁸, ter zagotavljati ustrezne mehanizme za določanje referenčnih meril in samostojno spremljanje. Prav tako bo Komisija financirala ukrepe v okviru te strategije prek programa „Varnejši internet“²⁹ (2009–2013), od leta 2014 pa prek instrumenta za povezovanje Evrope³⁰ ter Obzorja 2020³¹.

²⁴ Vir: Livingstone, S., Ólafsson, K. & Staksrud, E.: Social Networking, Age and Privacy (2011), raziskava, opravljena v okviru projekta EUKidsOnline II.

²⁵ Glej opombo 6.

²⁶ Direktiva 2010/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah); Priporočilo Sveta z dne 24. septembra 1998 o razvoju konkurenčnosti evropske industrije avdiovizualnih in informacijskih storitev s promocijo nacionalnih okvirov, namenjenih doseganju primerljive in uspešne ravni zaščite mladoletnikov in človeškega dostojanstva; Priporočilo 2006/952/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o varstvu mladoletnikov in človeškega dostojanstva ter o pravici do odgovora v zvezi s konkurenčnostjo evropske avdiovizualne industrije in industrije spletnih informacijskih storitev.

²⁷ „Evropski okvir za varnejšo uporabo mobilnih telefonov za najstnike in otroke“, ki so ga podpisali mobilni operaterji, priča o njihovi zavezanosti k zagotavljanju mehanizmov za nadzor dostopa, ozaveščanju in spodbujanju izobraževanja, izvajanju razvrščanja komercialne vsebine in spopadanju z nezakonito vsebino na proizvodih iz družine mobilnih telefonov ali na spletu; „Načela za varnejše družabno mreženje v EU“, ki so jih podpisali ponudniki storitev socialnega mreženja, te zavezujejo k ozaveščanju o sporočilih o varnosti, zagotavljanju starosti primernih storitev, povečanja sposobnosti uporabnikov z orodji in tehnologijami, zagotavljanju mehanizmov poročanja, enostavnih za uporabo, odzivanju na obvestila o nezakoniti vsebini ali nezakonitem obnašanju, omogočanju in spodbujanju varnega pristopa k osebnim podatkom in zasebnosti ter ocenjevanju sredstev za pregled nezakonitih ali prepovedanih vsebin/obnašanja; „PEGI“ je vseevropski dogovor o ocenjevanju starostne primernosti računalniških in videoiger, pri katerem sodeluje 30 evropskih držav.

²⁸ Samourejanje bo v osnovi temeljilo na „koaliciji za ustvarjanje otrokom prijaznejšega interneta“, v kateri je posredovala Komisija, podpirajo pa jo tudi velike družbe, ki so v Evropi dejavne v vseh industrijskih sektorjih in so se zavezale k sodelovanju pri izvajanju petih konkretnih ukrepov do decembra 2012.

²⁹ Sklep št. 1351/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16.12.2008 o vzpostavitvi večletnega programa Skupnosti za zaščito otrok, ki uporabljajo internet in druge komunikacijske tehnologije

³⁰ Instrument za povezovanje Evrope, vzpostavljen z večletnim finančnim okvirom – Proračun za Evropo 2020, COM(2011) 500, dela I in II; Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za povezovanje Evrope, COM(2011) 665 – brez poseganja v končni sklep, končne zneske

2.1. Visokokvalitetne spletne vsebine za otroke in mlade

Spodbujanje ustvarjanja visokokakovostne spletne vsebine za otroke in mlade koristi tako njim samim kot tudi razvoju digitalnega enotnega trga. Ta strategija podpira dve vrsti ukrepov, ki sta med seboj jasno povezani in lahko dosežeta cilje samo, če se ju izvaja vzporedno.

2.1.1. Spodbujanje ustvarjanja ustvarjalne in izobraževalne spletne vsebine za otroke

Mlajši otroci potrebujejo „spletna igrišča“, na katerih se lahko igrajo in hkrati učijo; za najstnike pa bi bilo koristno ustvariti ustvarjalne in izobraževalne igre, ki spodbujajo njihovo domišljijo in pripomorejo h koristni rabi interneta. Obenem se bo tehnologija čedalje več uporabljala pri pouku vseh starostnih skupin. Interaktivno učenje s pomočjo tehnologije lahko spodbuja ustvarjalnost in kritično razmišljanje. Da bi to poenostavili, je treba podpreti ustvarjanje vsebin, ki spodbujajo tako razvoj otrok kot tudi evropski digitalni enotni trg. Nekaterne države članice, kot na primer Nemčija, so začele izvajati pobude s posebnimi merili in/ali standardi, s katerimi spodbujajo ustvarjanje kakovostnih spletnih vsebin za otroke ter njihovo boljšo prepoznavnost.

2.1.2. Spodbujanje pozitivnih izkušenj mlajših otrok na spletu

Večina mladih na spletu še zmeraj raje „uporabi že ponujeno“, kot pa da bi sama kaj ustvarila. Zato je cilj spodbujati ustvarjalnost in pozitivno rabo interneta, kar jim ne bo samo pomagalo pri razvijanju digitalnih sposobnosti, temveč jim bo v roke dalo orodje, s katerim bodo svoje sposobnosti lahko izboljševali in svoj svet oblikovali varno in ustvarjalno, postali del skupnosti in aktivno sodelovali v družbi. To pa bi lahko porodilo tudi tehnološke inovacije in spodbudilo nastajanje novih podjetij, ki prispevajo k digitalnemu enotnemu trgu.

Komisija bo:

- podpirala interoperabilne platforme za orodja, ki zagotavljajo dostop do starosti primerne vsebine (kot so na primer „beli“ sezname³² ali otrokom prijazni brskalniki), obenem pa bo upoštevala potrebo po stalnem nadzoru kakovosti.
- spodbujala inovacije na področju kreativne vsebine, namenjene otrokom ali ki so jo ustvarili otroci, tako da bo podprla projekte in pobude, kot je natečaj za najboljše otrokom prijazne spletne vsebine „Best Children's Online Content“.

Sektor bi moral

- razvijati in ponujati interaktivno kvalitetno vsebino, namenjeno otrokom, ter uporabnikom prijazna orodja, ki spodbujajo ustvarjalnost otrok in jim pomagajo pri učenju
- finančno in/ali tehnično podpirati pobude na tem področju, ki so jih predlagali otroci sami, šole in nevladne organizacije.

Države članice bi morale

- kot Komisija podpreti in aktivno promovirati pobude, katerih namen je ustvarjanje visokokakovostne spletne vsebine za otroke

iz predlogov za CEF in večletni finančni okvir EU ter ob upoštevanju širšega političnega konteksta strategije Evropa 2020.

³¹ Strateški okvir EU za raziskave in inovacije, brez poseganja v končni sklep, končne zneske iz predloga za Obzorje 2020 in večletni finančni okvir EU ter ob upoštevanju širšega političnega konteksta strategije Evropa 2020.

³² V tem kontekstu ta izraz pomeni preverjeni seznam spletnih strani, ki ponujajo visokokakovostno spletno vsebino za mlade. Te sezname bi sestavili in vzdrževali strokovnjaki s tega področja (zasebniki in/ali javni organi), spletne strani, ki bi bile uvrščene na seznam, pa bi predlagali uporabniki ali podjetja z neposredno vlogo, npr. nemška pobuda fragfinn.

- s pomočjo Komisije medsebojno usklajevati dejavnosti na tem področju in uvesti standarde za kakovostno spletno vsebino za otroke³³.

2.2. Izboljšanje ozaveščenosti in povečanje sposobnosti

Otroci, njihovi starši, skrbniki in učitelji se morajo zavedati tveganj, ki so jim otroci izpostavljeni na spletu, kot tudi orodij in strategij za zaščito pred njimi oziroma za njihovo obvladovanje. Otroci morajo razviti kritično razmišljanje ter digitalno in medijsko pismenost, da bodo lahko aktivno sodelovali v družbi. Potrebujemo dostop do starosti primernih orodij, ki jim bodo omogočala varno in odgovorno rabo interneta, ter nasvete za uporabo teh orodij. Ukrepi za ozaveščanje in povečanje sposobnosti se morajo osredotočiti na razvoj samozaščite in lastne odgovornosti otrok v spletnem okolju.

2.2.1. Digitalna in medijska pismenost³⁴ ter učenje internetne varnosti v šolah

Digitalna in medijska pismenost ter sposobnosti so bistvenega pomena za otrokovo rabo interneta. Glede na to, da otroci začnejo uporabljati internet zelo mladi, jih je o varnosti na spletu treba podučiti že v zgodnem otroštvu, pri tem pa strategije izvajanja prilagajati različnim potrebam in samostojnosti mlajših otrok in najstnikov. Šole so najboljše mesto za komunikacijo z večino otrok ne glede na njihovo starost, dohodke ali družbeno okolje kot tudi z drugimi ključnimi nosilci obveščanja o internetni varnosti, na primer z učitelji in (neposredno) starši. Varnost na spletu je kot posebna tema vključena v šolski učni program v 23 izobraževalnih sistemih po Evropi³⁵, vendar se ne izvaja zadostno, poleg tega je na voljo tudi premalo ustreznih spletnih virov za učenje. Tudi digitalna agenda za Evropo poziva k poučevanju o varnosti na spletu v šolah.

Države članice bi se morale

- okrepiti izvajanje strategij, da se do leta 2013 poučevanje o varnosti na spletu vključi v šolske učne programe
- izboljšati neformalno poučevanje na področju spletne varnosti, v šole pa uvesti politike „spletne varnosti“ in ustrezno usposabljanje za učitelje
- podpirati zasebno-javna partnerstva, da bi dosegle navedene cilje.

Komisija bo

- podprla opredelitev in izmenjavo najboljših praks med državami članicami na področju formalnega in neformalnega izobraževanja o spletni varnosti, ustvarjanja zadevnih izobraževalnih vsebin ter zasebno-javnih partnerstev, s katerimi naj bi se vzpostavil stik z otroki, starši, učitelji in skrbniki
- razvila specifični modul v evropskem učnem potnem listu (Europass) za digitalne kompetence in izboljšala kazalnike za rabo in vpliv IKT v izobraževanju.

Sektor bi moral

³³ Seznam smernic za ustvarjanje in zagotavljanje spletnih vsebin za otroke ter mlade je bil sestavljen leta 2010 v okviru programa „Varnejši internet“

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/docs/competition/final_draft.pdf

³⁴ Komisija je določila evropski pristop k medijski pismenosti v digitalnem okolju v sporočilu Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski pristop k medijski pismenosti v digitalnem okolju, COM(2007) 833 in v priporočilu z dne 20.8.2009 o medijski pismenosti v digitalnem okolju za konkurenčnejšo avdiovizualno industrijo in industrijo vsebin ter vključujočo družbo znanja C(2009) 6464.

³⁵ http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/121EN.pdf.

- sodelovati v zasebno-javnih partnerstvih, da bi podprla razvoj interaktivnih orodij in platform, ki zagotavljajo izobraževalno gradivo in gradivo za ozaveščanje za učitelje in otroke ter ki so osnovani na obstoječih pobudah³⁶.

2.2.2. Razširitev dejavnosti za ozaveščanje in sodelovanja mladih

Dobre prakse je treba razširjati, tako da bodo kampanje ozaveščanja dosledno dosegale vse otroke, starše, učitelje in skrbnike po vsej EU³⁷. Pri strategijah za ozaveščanje je treba upoštevati različne razvojne ravni mlajših otrok in najstnikov, pri čemer je treba posebno pozornost posvetiti najmlajšim in najbolj ranljivim otrokom, vključno s tistimi z učnimi in duševnimi motnjami. Obenem je tudi medsebojno poučevanje otrok vseh starosti dragocena strategija, da se ti seznanijo s svojimi pravicami in odgovornostmi na spletu.

Komisija bo

- od leta 2014 dalje financirala vzpostavitev interoperabilne storitvene infrastrukture po vsej EU in tako podpirala centre za varnejši internet, ki zagotavljajo informacije o spletni varnosti in orodja za ozaveščanje javnosti kot tudi platforme za sodelovanje mladih. Ta platforma bo vključevala tudi referenčna merila za izmenjavo najboljših praks³⁸.
- prenovila evropski mladinski portal v skladu s strategijo EU za mlade³⁹, tako da bo zagotovila varno in dinamično virtualno okolje za deljenje informacij med mladimi. Portal naj bi postal referenca za kakovostne informacije za mladino v zvezi s študijem, delom, prostovoljstvom, mladinskimi izmenjavami, kulturo, ustvarjalnostjo, zdravjem in drugimi mladini zanimivimi področji po vsej Evropi in za spletno sodelovanje mladine, ki doseže vse mlade Evropejce, vključno s tistimi, ki imajo manj možnosti za to.

Države članice bi se morale

- tako kot Komisija podpirati kampanjo za javno ozaveščanje na nacionalni ravni
- vključiti otroke v pripravo nacionalnih kampanj in/ali zakonodaje, ki bodo vplivale na njihove dejavnosti na spletu
- tako kot Komisija podpirati nacionalne mladinske svete.

Sektor bi moral dejavnosti za krepitev ozaveščanja podpirati s

- financiranjem in zagotavljanjem tehnične podpore nevladnim organizacijam ter izobraževalnim ustanovam za razvoj sredstev
- razširjanjem gradiva za ozaveščanje med strankami v trgovinah kot tudi prek spletnih kanalov.

2.2.3. Enostavna in obremenljiva orodja za poročanje, namenjena uporabnikom

Da bi otroke naučili, kako ravnati v primeru tveganj, kot sta na primer ustrahovanje prek spleta ali zapeljevanje⁴⁰, je treba za vse spletne storitve in naprave v EU zagotoviti zanesljive mehanizme za prijavo vsebin ali kontaktov, ki so škodljivi za otroke.

³⁶ Kot na primer www.teachtoday.eu.

³⁷ Tudi z nadgrajevanjem obstoječih prizadevanj, kot je npr. evropski teden e-znanj.

³⁸ Pod pogojem, da se sprejme potrebna zakonodaja.

³⁹ COM(2009) 200 final in resolucija Sveta z dne 27. novembra 2009 o prenovljenem okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018).

⁴⁰ Zapeljevanje pomeni namerna dejanja, katerih cilj je spoprijateljiti se z otrokom in z njim vzpostaviti čustveno navezanost kot podlago za spolne dejavnosti z otrokom ali spolno izkoriščanje.

Ti mehanizmi bodo obenem pripomogli k izpolnjevanju cilja olajševanja prijavljanja kibernetiskega kriminala za državljane, zlasti pri razvoju mreže platform za opozarjanje na nacionalni kibernetiski kriminal in prihodnjega evropskega centra za kibernetiski kriminal⁴¹. Hkrati bodo dopolnjevali 116 dežurnih telefonskih števil, ki nudijo pomoč in podporo pogrešanim otrokom in njihovim staršem⁴², saj je spletno nasilje nad otroci lahko eden od razlogov za njihovo izginotje.

Sektor bi moral

- vzpostaviti in v sodelovanju z zadevnimi nacionalnimi akterji po vsej EU uvesti in uporabljati mehanizem, ki bo otrokom omogočal, da z uporabo njihovih storitev lahko prijavijo škodljivo vsebino in ravnanje. Ta mehanizem bi moral biti opazen, lahko najdljiv, prepoznaven, dostopen vsem in na voljo med celotnim brskanjem po internetu, ko bi ga otrok potreboval. Imeti bi moral jasne in splošno razumljive kategorije prijave ter pregledno podporno infrastrukturo, kar bo zagotavljalo hiter in ustrezen odziv na prijave. Prijave bi bilo treba obravnavati v skladu z veljavno zakonodajo o varstvu podatkov.

Komisija bo

- omogočila sodelovanje med sektorjem, ki je vključeno v vseevropske samourejevalne dogovore, in številkami za pomoč uporabnikom programa „Varnejši internet“
- proučila možnosti za regulativne ukrepe, če se pobuda sektorja izkaže za neuspešno
- še naprej zagotavljala ustrezno izvajanje Direktive o univerzalnih storitvah, kar zadeva obveznost držav članic v zvezi z aktivacijo 116 000 dežurnih števil za pomoč uporabnikom, financirala pa bo tudi vzpostavitev in delovanje dežurnih števil za pogrešane otroke.

Države članice bi se morale

- nuditi potrebno pomoč za vzpostavitev in uporabo mehanizmov za prijave, zlasti kadar je potrebno sodelovanje s partnerji, kot so npr. številke za pomoč uporabnikom in organi pregona
- spremljati njihovo učinkovito delovanje na nacionalni ravni
- aktivirati omenjenih 116 000 dežurnih telefonskih števil.

2.3. Ustvarjanje varnega okolja za otroke na spletu

Medtem ko je povečanje sposobnosti in izobraževanje treba okrepiti, ju je treba tudi dopolniti z varnostnimi ukrepi. Otroci se namreč ne zavedajo vedno, da so na spletu izpostavljeni morebitnim tveganjem in/ali da imajo lahko njihova dejanja morebitne posledice. Kljub temu pa lahko izpostavljenost škodljivemu ravnanju ali vsebini privede do neprijetnih izkušenj na spletu ali do tveganj v resničnem življenju. Zato je treba izvajati ukrepe, ki bodo otrokom preprečili stike s tovrstno vsebino ali obnašanjem. Predlagani ukrepi se nanašajo tako na mlajše otroke kot tudi na najstnike, saj otroci različnih starosti nove tehnologije uporabljajo na različne načine in zato ni mogoče najti ene same rešitve, ki bi bila ustrezna za vse otroke oziroma njihovo varnost na spletu. Razlike v pristopih med različnimi starostnimi skupinami so po potrebi razložene.

⁴¹ COM(2012) 140 final

⁴² Odločba Komisije 2007/116/ES z dne 15. februarja 2007 o rezervaciji nacionalnega območja oštevilčenja, ki se začneja z 116, za usklajene številke za usklajene storitve z družbeno vrednostjo; Direktiva 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah).

2.3.1. Starosti primerne nastavitve zasebnosti

Čeprav so tveganjem za zasebnost izpostavljeni vsi uporabniki, so otroci še posebej ranljiva skupina. Zlasti zelo mladi otroci ne vedo, kako spremeniti nastavitve zasebnosti, in se ne zavedajo možnih posledic svojih dejanj, kot je na primer tveganje, da postanejo lahka tarča za zapeljevanje ali da škodijo svojemu ugledu na spletu. Zato je privzete nastavitve zasebnosti za otroke treba urediti tako, da bodo otroci deležni čim večje varnosti.

Od **sektorja** se pričakuje

- izvajanje⁴³ preglednih privzetih, starosti primernih nastavitvev zasebnosti, z jasnimi informacijami in opozorili mladoletnikom v zvezi z morebitnimi posledicami kakršnega koli spreminjanja privzetih nastavitvev zasebnosti in zagotavljanje informacij o okoliščinah o tem, katero raven zasebnosti ima vsak podatek, ki se zahteva ali predlaga pri ustvarjanju osebne profila na spletu
- uvedbo tehničnih sredstev za elektronsko identifikacijo in overitev.

Komisija

- je predlagala novo uredbo o varstvu podatkov, ki posebej upošteva zasebnost otrok in uvaja „pravico biti pozabljen“.
- namerava leta 2012 predlagati vseevropski okvir za elektronsko overitev, ki bo omogočal uporabo osebnih lastnosti (zlasti starosti), da se zagotovi skladnost z določbami o starosti iz predlagane uredbe o varstvu podatkov.
- bo podpirala raziskave in razvoj za razvijanje tehničnih sredstev za elektronsko identifikacijo ter overitev pri storitvah, pri katerih je to potrebno, po vsej EU in uporabo teh sredstev.

Države članice bi morale

- zagotoviti izvajanje zakonodaje EU na tem področju na nacionalni ravni
- spodbujati sprejemanje samourejevalnih ukrepov sektorja in njihovo izvajanje spremljati na nacionalni ravni
- podpirati dejavnosti osveščanja na nacionalni ravni.

2.3.2. Širša dostopnost in uporaba starševskega nadzora

80 % staršev meni, da bi večja razpoložljivost in izboljšana učinkovitost orodij za starševski nadzor prispevali k varnejši in učinkovitejši rabi interneta med njihovimi otroci⁴⁴. Kljub temu pa povprečno le 28 % staršev v Evropi blokira ali filtrira spletne strani, ki jih obiskujejo njihovi otroci⁴⁵. Ob ustreznem upoštevanju svobode izražanja so orodja za starševski nadzor dopolnilni ukrep, ki naj bi mlajše otroke zaščitil pred neprimernimi vsebinami na spletu, saj ta orodja ponujajo nastavitve za filtriranje vsebine in spremljanje dejavnosti na spletu. Treba je zagotoviti širšo dostopnost in uporabo orodij za starševski nadzor v več jezikih, da se bodo lahko starši o njih sami podučili ter se nato odločili, ali bodo ta orodja uporabljali.

Sektor bi moral

⁴³ Izvajanje ukrepov v zvezi z varstvom zasebnosti in podatkov bo moralo potekati v skladu z zadevno evropsko zakonodajo, vključno z rezultati revizije trenutne Direktive o varstvu podatkov, ki pravkar poteka. Direktiva 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov. Komisija je predložila predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (COM 2012) 11 final.

⁴⁴ Glej opombo 5.

⁴⁵ Glej opombo 6.

- zagotoviti razpoložljivost orodij za starševski nadzor, ki so enostavna za nastavitvev, uporabniku prijazna in splošno dostopna na vseh napravah v Evropi, ki omogočajo povezavo z internetom. Ta orodja bi morala delovati na vseh vrstah naprav in za vse vrste vsebin, vključno z vsebinami, ki jih ustvarijo uporabniki sami. Morala bi biti skladna z najboljšimi praksami, da se zagotovi odgovornost in preglednost. Orodja bi bilo treba promovirati, da se tako zagotovi, da bo čim več ljudi vedelo za njih in jih tudi uporabljalo.

Komisija bo

- podpirala določanje referenčnih meril za orodja za starševski nadzor in njihovo preizkušanje ter zadevne podporne storitve za povečanje sposobnosti staršev in otrok
- podpirala raziskave in razvoj, da bi proučila načine, kako bi sistemi za ocenjevanje primernosti glede na starost in razvrščanje vsebin lahko postali združljivi z učinkovitimi orodji za starševski nadzor, ki bi jih lahko uporabljali v večjem številu jezikov.
- proučila možnosti za zakonodajne ukrepe, če se samourejevanje sektorja izkaže za neuspešno.

Države članice so pozvane, naj

- podprejo sektor v njegovih prizadevanjih na tem področju in takšne ukrepe tudi same uvedejo za naprave, ki se prodajajo na njihovem ozemlju
- preizkusijo orodja za starševski nadzor in jih certificirajo
- spodbujajo njihovo razpoložljivost.

2.3.3. Širša uporaba sistemov za ocenjevanje primernosti glede na starost in razvrščanje vsebin

Eno od tveganj, ki so mu otroci izpostavljeni na internetu, je neprimerna vsebina (recimo pornografija ali vsebine, ki prikazujejo nasilje). Naš cilj je vzpostaviti splošno uporaben, pregleden in dosleden pristop k ocenjevanju primernosti glede na starost in razvrščanju vsebin po vsej EU, ki se bo uporabljala za različne vsebine/storitve (vključno z igrami na spletu, aplikacijami ter izobraževalnimi in drugimi kulturnimi vsebinami), ter najti inovativne rešitve (npr. ocenjevanje s strani uporabnikov ali samodejno ocenjevanje). Ta sistem bi staršem ponudil razumljive starostne kategorije, pri čemer pa bo treba upoštevati, da bo lahko ena in ista vsebina v različnih državah uvrščena v različne starostne kategorije. Ta pristop bi bilo treba dosledno uporabljati v vseh sektorjih, kar pomeni, da bi se v prid konkurenci na trgu odpravile neskladnosti pri izvajanju trenutnih sistemov za različne medije.

Sektor bi moral

- vzpostaviti pristop EU za ocenjevanje primernosti glede na starost in razvrščanje vsebin, ki se uporablja za različne navedene storitve in bo nadgradil uspeh, dosežen z obstoječimi pobudami, kot npr. PEGI
- proučiti, kako bi ti sistemi lahko postali združljivi z orodji za starševski nadzor.

Komisija bo podpirala

- samourejanje na tem področju, proučila pa bo tudi možne zakonodajne ukrepe, če se samourejanje sektorja izkaže za neuspešno
- uporabo interoperabilnih platform, da se zagotovijo starosti primerne storitve, od leta 2014 dalje.

Države članice so pozvane, naj

- v skladu z lastnimi predpisi sodelujejo na tem področju in spodbujajo ustrezne zainteresirane strani na nacionalni ravni, naj sodelujejo pri opredelitvi in izvajanju sistemov EU za ocenjevanje primernosti glede na starost in razvrščanje vsebin

- podpirajo postopke za vlaganje pritožb, potrebne za ustrezno delovanje tovrstnih sistemov.

2.3.4. Oglaševanje na spletu in prekomerno trošenje

Otroci, zlasti tisti mlajši, še nimajo razvite sposobnosti za kritično ocenjevanje oglaševalskih sporočil. V virtualnih svetovih lahko otroci virtualne dobrine pogosto plačajo prek svojih mobilnih telefonov s klicem ali poslanim sporočilom, ne da bi torej za plačilo najprej potrebovali dovoljenje staršev⁴⁶. Prav tako bi otroci lahko prek spleta poskušali dostopati do iger na srečo ali spletnih strani s plačljivimi igrami. Lahko prenašajo melodije zvonjenja za mobilne telefone ali pa na njih nehote odprejo kakšno internetno stran. Vse to lahko povzroči visoke stroške.

Cilji te strategije so zagotoviti, da standardi za oglaševanje na spletnih straneh, dostopnih otrokom, nudijo takšno raven zaščite, ki bo primerljiva s tisto pri avdiovizualnih storitvah⁴⁷, da pri vedenjskem oglaševanju tovrstni segmenti niso namenjeni otrokom ter da otrokom pri nakupovanju na spletu ali prek mobilnih telefonov ne bi nastali nepredvideno visoki stroški.

Sektor bo upošteval veljavno zakonodajo⁴⁸, zlasti v zvezi s profili obiskovalcev spletnih strani in vedenjskim oglaševanjem. Moral bi

- zagotoviti pregledne, jasne in starosti primerne informacije o stroških storitev, ki so na voljo na spletu, in se izogibati takim privzetim nastavitvam, ki bi otrokom zlahka omogočile dostop do premijskih storitev, ki jih je treba dodatno plačati
- poskrbeti za to, da se otrok ne naslavlja neposredno in se jih ne spodbuja h kupovanju virtualnih dobrin ali dobropisov prek mobilnih telefonov oziroma drugih sredstev, ki lahko obidejo predhodno dovoljenje staršev. Treba je predvideti kontekstualna predhodna opozorila o dodatnih stroških, da se okrepijo sposobnosti otrok in staršev.
- naprej razvijati samourejevalne standarde, kot so standardi, ki jih je za vedenjsko oglaševanje opredelila Evropska zveza za oglaševalske standarde⁴⁹, in proaktivno izvajati ukrepe, s katerimi bi se preprečila izpostavljenost otrok neprimernemu oglaševanju v vseh spletnih medijskih oblikah
- sprejeti ukrepe, ki bodo otrokom preprečili dostop do spletnih strani z igrami na srečo.

Komisija bo

- okrepila izvrševanje veljavnih predpisov EU in spodbujala nadaljnje samourejevalne ukrepe, da bi otroke bolje obvarovala pred neprimernim oglaševanjem in prekomernim trošenjem
- proučila možnost nadaljnje zakonodaje, če se samourejevalni ukrepi izkažejo za neuspešne
- nadalje razširila problematiko otrok kot potrošnikov v potrošniški politiki, ki se pripravlja.

⁴⁶ Nizozemska fundacija „My Child online“ je leta 2011 izdala poročilo „Pas op je Portemonnee“, v katerem navaja, da število pritožb v zvezi z denarjem, ki ga otroci zapravijo v virtualnih svetovih, narašča. Poročilo Združenega kraljestva „Briefing on the internet, e-commerce, children and young people“ vsebuje pregled nad težavami, povezanimi z otroki in elektronskim poslovanjem.

⁴⁷ Kot jo določa direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah.

⁴⁸ Vključno z veljavnima direktivama o varstvu podatkov ter o zasebnosti in elektronskih komunikacijah. Oglaševanje in poslovne prakse, katerih ciljno občinstvo so otroci, morajo biti v skladu z Direktivo o nepoštenih poslovnih praksah 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta.

⁴⁹ <http://www.easa-alliance.org/page.aspx/386>.

- s sporočilom o spletnih igrah na srečo na notranjem trgu, ki bo objavljeno leta 2012, proučila, kako bi lahko karseda učinkovito izboljšala zaščito mladoletnikov.

Države članice so pozvane, naj

- zagotovijo, da bodo družbe, dejavne na nacionalni ravni, spoštovale zakonodajo na tem področju
- podpirajo sektor pri pripravi kodeksov ravnanja v zvezi z neprimernim spletnim oglaševanjem in spremljajo njihovo izvajanje na nacionalni ravni.

2.4. Boj proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok

Internet se vedno pogosteje uporablja za razširjanje slikovnega gradiva o spolni zlorabi otrok. Rešiti je treba več težav: treba je identificirati in rešiti žrtve ter jim nuditi podporo, ukrepati proti storilcem ter s pomočjo zaznavanja in odstranjevanja zmanjšati obtok slikovnega gradiva o spolni zlorabi otrok ter preprečiti njihovo ponovno nalaganje na splet.

2.4.1. Hitrejša in sistematična identifikacija gradiva o spolni zlorabi otrok, ki se razširja prek različnih spletnih kanalov, ter obveščanje in odstranitev tega gradiva

Prepoznavnost trenutnih prijavnih točk (dežurnih telefonskih števil), na katerih se lahko prijavijo nezakonite vsebine, je treba izboljšati in jih povezati z vsemi prihodnjimi mehanizmi poročanja po vsej EU in ukrepi za prijavljanje kibernetске kriminalitete. Treba je izboljšati sistematično zaznavanje, odstranjevanje in preprečevanje ponovnega nalaganja slikovnega gradiva o spolni zlorabi otrok.

Ukrepi, sprejeti na tem področju, morajo biti skladni z novo direktivo o boju proti spolni zlorabi otrok in otroški pornografiji⁵⁰, direktivo o e-poslovanju⁵¹ ter veljavno zakonodajo o varstvu podatkov in Listino EU o temeljnih pravicah.

Komisija bo

- podpirala sodelovanje med stroko, izvrševanjem predpisov in dežurnimi telefonskimi številkami, da bi izboljšala postopek odstranitve slikovnega gradiva o spolni zlorabi otrok in skrajšala čas, ki je za to potreben, uskladila skupno rabo orodij in sredstev ter še naprej podpirala mrežo internetnih dežurnih telefonskih števil INHOPE, da bi javnosti omogočila prijavljanje nezakonitih vsebin, se na njih odzvala z ustreznimi ukrepi, še dodatno skrajšala zamude pri odstranjevanju gradiva ter iskala možnosti, kako povečati javno razpoznavnost teh telefonskih števil
- podpirala raziskave in razvoj inovativnih tehničnih rešitev ter njihovo uporabo pri policijskih preiskavah, da bi izboljšala identifikacijo in ujemanje gradiva o spolni zlorabi otrok, ki se prek različnih kanalov razširja po internetu, ter odstranila in preprečila ponovno nalaganje slikovnega gradiva o spolni zlorabi otrok na splet
- podpirala usposabljanje, potrebno za izvrševanje predpisov
- sprejela horizontalno pobudo za postopke obveščanja in ukrepanja. Zlasti bo obravnavala težave, ki ovirajo mehanizem za učinkovito obveščanje in

⁵⁰ Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji kot kazniva dejanja opredeljuje otroško pornografijo, zapeljevanje otrok, spolno zlorabo prek spletne kamere in ogledovanje spletnih vsebin z otroško pornografijo brez nalaganja datotek

⁵¹ Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju), ki je podlaga za postopke obveščanja in odstranjevanja vsebin.

odstranjevanje gradiva za vse kategorije nezakonite vsebine, vključno s slikovnim gradivom spolne zlorabe otrok⁵².

Države članice bi morale

- povečati sredstva za organe pregona, ki preganjajo spletno gradivo o zlorabi otrok
- v skladu z direktivo o boju proti spolni zlorabi otrok zagotoviti, da bodo na voljo učinkovita preiskovalna orodja, s katerimi bodo preiskovalci lažje identificirali žrtve med otroci, sprejeli učinkovite zaščitne ukrepe ter tako zagotovili demokratično odgovornost za uporabo takih orodij
- tudi na nacionalni ravni podpirati delovanje in razpoznavnost dežurnih telefonskih števil, na katerih se lahko prijavijo nezakonite vsebine, najdene na spletu
- podpirati izboljšanje sodelovanja med dežurnimi telefonskimi številkami in sektorjem pri odstranjevanju gradiva o spolni zlorabi otrok.

Sektor

- bo pozvan k sprejetju določenih ukrepov, med drugim proaktivnih, za odstranjevanje gradiva o spolni zlorabi otrok s spleta
- bi moral okrepiti sodelovanje z organi pregona in dežurnimi telefonskimi številkami, da bi skupaj izpopolnili postopke za obveščanje o gradivu o zlorabi otrok in njegovo odstranjevanje ter določili ustrezna referenčna merila
- bo pozvan k razvoju in uporabi orodij za povečanje učinkovitosti pri identificiranju slikovnega gradiva o spolni zlorabi otrok, postopkih za prijavljanje in odstranjevanje tega gradiva in preprečevanju ponovnega nalaganja gradiva na splet.

2.4.2. *Sodelovanje z mednarodnimi partnerji za boj proti spolni zlorabi otrok in spolnemu izkoriščanju otrok*

Glede na to, da internet ne pozna meja, je mednarodno sodelovanje bistvenega pomena. Potrebujemo globalno zavezništvo, da bi težave reševali bolj usklajeno in trajnostno. Gradivo o spolni zlorabi otrok se lahko gleda in prijavi v eni državi, medtem ko se gosti v neki drugi državi, naloženo pa je bilo v tretji državi: več kot polovica gradiva o spolni zlorabi otrok, prijavljenega Fundaciji za nadzor interneta leta 2011, se je gostilo izven Evrope⁵³. V istem poročilu je tudi navedeno, da se metode za razširjanje gradiva in načini dostopanja do njega s tehnološkimi spremembami neprestano spreminjajo: zaradi tega morajo dežurne telefonske številke še naprej razvijati strategije in orodja, da lahko skupaj identificirajo prisotnost gradiva o spolni zlorabi otrok in se proti njemu borijo v spreminjajočih se spletnih okoljih.

Komisija bo

- mrežo internetnih dežurnih telefonskih števil INHOPE spodbujala, da na svetovni ravni poleg trenutnih članic, med katere spadajo države, kot so Rusija, Japonska, ZDA, Južna Afrika, Avstralija in Južna Koreja, pridobi več držav.
- podpirala izvajanje Konvencije Sveta Evrope o kibernetiski kriminaliteti in spodbujala spoštovanje njenih načel s tehničnimi in pravnovarstvenimi ukrepi.
- sodelovala z mednarodnimi partnerji prek struktur, kot je npr. delovna skupina EU-ZDA za kibernetisko varnost in kibernetiski kriminal, ki določa skupne prednostne naloge na tem področju, vključno s sodelovanjem pri odstranjevanju otroške pornografije z interneta in spodbujanjem povečanja spletnih sposobnosti otrok
- sodelovala pri organizaciji konference EU-ZDA, ki bo potekala jeseni leta 2012

⁵² Kot ga je napovedala Komisija v Sporočilu o skladnem okviru za okrepitev zaupanja v enotni digitalni trg elektronskega poslovanja in spletnih storitev COM (2011) 942.

⁵³ Fundacija za nadzor interneta (dežurna telefonska številka v Združenem kraljestvu): Annual and Charity Report 2011.

- poskusila k sodelovanju povabiti še druge dele sveta in podpirala sodelovanje na svetovni ravni.

Države članice so pozvane, naj

- podprejo Komisijo v prizadevanjih za okrepitev sodelovanja z mednarodnimi partnerji.

Sektor je pozvan, naj:

- izmenjuje najboljše prakse na tem področju in sodeluje s partnerji s celega sveta.

3. SKLEPNE UGOTOVITVE

Čeprav internet, naprave, ki se uporabljajo za dostopanje do njega, in storitve, ki so dandanes na voljo, niso bili izvorno namenjeni otrokom, raziskave kažejo, da so med njihovimi uporabniki vse pogostejše prav otroci. Zato so otroci posebna skupina, ki ji je treba nameniti pozornost: današnje obnašanje otrok na spletu bo narekovalo podobo jutrišnjega digitalnega sveta. Skupno prizadevanje na evropski ravni bo pripomoglo k razvoju interoperabilnih in trajnostnih infrastruktur, s katerimi bo mogoče ustvariti boljši internet za otroke ter spodbuditi rast in inovacije. Krepitev ozaveščenja, razvijanje digitalnega znanja in medijske pismenosti med otroci bo izboljšalo njihove zaposlitvene možnosti in zaposljivost ter jim pomagalo, da postanejo samozavestni digitalno podkovani državljani. Večanje potenciala interaktivnih vsebin za otroke bo pripomoglo k dinamičnemu evropskemu enotnemu digitalnemu trgu. Potrebno je stalno in učinkovito samourejanje sektorja, da z ustreznimi referenčnimi merili in neodvisnimi sistemi spremljanja zaščitimo mlade in povečamo njihove sposobnosti ter tako utrdimo zaupanje v trajnosten in odgovoren model upravljanja, ki bi lahko prinesel prilagodljivejše, pravočasnejše in tržno primernejše rešitve od vseh drugih zakonodajnih pobud. Obenem si bo Komisija še naprej prizadevala, da bodo tematike v zvezi s spletno varnostjo otrok na dnevnem redu dogodkov, kot je na primer Forum o upravljanju interneta, in izmenjavala najboljše prakse z drugimi mednarodnimi organizacijami, ki so dejavne na tem področju. Prav tako bo še naprej spodbujala projekte, ki jih financira EU in v okviru katerih bo potekalo sodelovanje z mednarodnimi partnerji, ter organizirala mednarodno konferenco Forum za varnejši internet, na katerem se že od leta 2004 dalje srečujejo zainteresirane strani s celega sveta in razpravljajo o varnosti otrok na spletu.

Organi držav članic, sektor in druge relevantne zainteresirane strani so pozvane, naj podprejo predlagano strategijo in v sodelovanju z vsemi drugimi zainteresiranimi stranmi zagotovijo njeno uspešno izvajanje.

Komisija bo uvedla referenčna merila za politike varnosti otrok na spletu in izvajala ukrepe po vsej Evropi, vključno z analizo uporabljenih sredstev in njihovo razčlenitvijo med Komisijo, državami članicami ter zasebnimi in prostovoljnimi sektorji. Prav tako bo pozorno spremljala izvajanje trenutnih samourejevalnih sporazumov, ki jih je podpisal sektor.

Pregled ukrepov

Ukrep

Glavni akterji

Časovnica

Steber 1 – Visokokvalitetne spletne vsebine za otroke in mlade

Spodbujanje ustvarjanja ustvarjalne in Komisija, s Neprekinjeno od leta 2012
izobraževalne spletne vsebine za otroke podpora držav članic in sektorja

Spodbujanje pozitivnih izkušenj mlajših otrok na spletu	Komisija, s podporo držav članic in sektorja	Neprekinjeno od leta 2012
---	--	---------------------------

Steber 2 – povečanje ozaveščenosti in sposobnosti

Digitalna in medijska pismenost ter učenje internetne varnosti v šolah	Države članice, s podporo Komisije in sektorja	Do leta 2013
Razširitev dejavnosti za osveščanje in sodelovanja mladih	Komisija, s podporo držav članic in sektorja	Neprekinjeno od leta 2012
Enostavna in obremenljiva orodja za poročanje uporabnikov	Sektor, s podporo Komisije in držav članic	Prvi rezultati do konca leta 2012. Popolna izvedba v 18 mesecih

Steber 3 – ustvarjanje varnega okolja za otroke na spletu

Starosti primerne nastavitve zasebnosti	Sektor, s podporo Komisije in držav članic	Prvi rezultati do konca leta 2012. Popolna izvedba v 18 mesecih
Širša dostopnost in uporaba starševskega nadzora	Sektor, s podporo Komisije in držav članic	Prvi rezultati do konca leta 2012. Popolno izvajanje v roku 18 mesecev
Širša uporaba sistemov za ocenjevanje primernosti glede na starost in razvrščanje vsebin	Sektor, s podporo Komisije in držav članic	Prvi rezultati do konca leta 2012. Popolnoma oblikovani predlogi v 18 mesecih
Oglaševanje na spletu in prekomerno trošenje	Sektor, s podporo Komisije in držav članic	Neprekinjeno od leta 2012

Steber 4 – boj proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok

Hitrejša in sistematična identifikacija gradiva o spolni zlorabi otrok, ki se razširja po različnih spletnih kanalih, ter obveščanje in odstranitev tega gradiva	Komisija, s podporo držav članic in sektorja	Neprekinjeno od leta 2012, prvi rezultati do konca 2012
Sodelovanje z mednarodnimi partnerji za boj proti spolni zlorabi otrok in spolnemu izkoriščanju otrok	Komisija, s podporo držav članic in sektorja	Neprekinjeno od leta 2012